

Undervisningsmateriale

Ungdomsuddannelser

Kurt Trampedach - *Møder i mørket*

12/09/2018 - 06/01/2019

Kunsten

Om undervisningsmaterialet

Dette undervisningsmateriale er udformet til udstillingen Kurt Trapedach – *Møder i mørket*. Udstillingen vises på Kunsten i perioden fra 12.09.2018 til 06.01.2019.

Undervisningsmaterialet kan bruges før, under og efter et besøg i udstillingen og indeholder:

- Information til underviseren
- Introduktion til udstillingen
- Tekster til eleverne
- Øvelser til eleverne – før, under og efter besøget

God fornøjelse!

Undervisningsmaterialet er lavet af Kunstens formidlingsafdeling.

Vi anbefaler altid, at du og dine elever forbereder jer på udstillingen inden besøget.

Har du spørgsmål til materialet eller brug for inspiration til arbejdet med Kurt Trapedach - *Møder i mørket*, kan du kontakte Peter Juul, pjj@kunsten.dk

Book en omvisning, et dialogbaseret forløb eller et værkstedsbesøg til din klasse på www.kunsten.dk

Introduktion til underviseren

Med afsæt i udstillingen Kurt Trapedach – Møder i mørket, vil undervisningsmaterialet udforske brugen af biografisk læsning af kunstværker og vil italesætte selviscenesættelse og performativ biografisme som greb. Udstillingen giver også lejlighed til at tale med dine elever om en bred vifte af andre emner.

I får anledning til at diskutere alt fra iscenesættelse af kunstneren, kunstneridealer og -stereotyper, samtidens reception af Trapedach og mediernes rolle heri. Emner, som kan åbnes op ved at tale om elevernes egen selviscenesættelse på sociale medier, Donald Trumps fake news, vores egne fordomme og tabuer om psykisk sygdom, ensomhed og misbrug kontra en iscenesat fortælling om det perfekte liv.

Udstillingen kan besøges af alle, og med fordel inddrages i undervisningsforløb i dansk, historie, psykologi, billedkunst og samfundsfag.

Biografisk læsning

Den biografiske læsning er et kendt analyseværktøj indenfor litteraturen som også uden problemer kan bruges i mødet med kunsten. Det er et greb som i undersøgelsen ikke kun kigger på værkets farver, opbygning, stemning og motiv, men også interesserer sig for ophavsmanden, kunstnerens liv og virke. Den biografiske læsning sammenligner kunstnerens værker med hans liv for at finde paralleller og nøgler, der kan åbne kunstværkerne for beskueren.

Det er ikke kun den stereotype fortælling om kunstneren Trapedach, vi gerne vil præsentere dig og dine elever for. Vi kunne godt tænke os, at I med udstillingen får lejlighed til at tale om værkerne, alt imens I er opmærksomme på myten omkring manden. Vi vil gerne have, at I oplever iscenesættelsen bevidst, og undersøger, hvad det betyder for værkerne.

Introduktion til underviseren

Performativ Biografisme

Performativ biografisme er en term hentet fra litteraturhistorien, som forsker og forfatter Jon Helt Haarder bruger til at beskrive et greb, som han ser vokse frem i årtusindskiftet; Grænselandet mellem biografi og fiktion, hvor forfatteren eller kunstneren bevidst inddrager sig selv eller andre virkelige personer i en iscenesat fiktiv fremstilling. Ved at blande fiktion med den virkelighed der omgiver kunstneren, skaber den performative biografisme et udtryk som aldrig er helt pålideligt, men som kan lege med vores opfattelse af virkeligheden omkring os. Vi skal derfor være opmærksomme på, hvilken historie der fortælles og hvorfor.

Undervisningsmaterialet kan bruges til et tværfagligt forløb med samfundsfag om identitetsdannelse i det senmoderne samfund. Undervisningen kunne eksempelvis tage udgangspunkt i sociologen Anthony Giddens og historikeren Christopher Laschs forskellige syn på til fænomenet.

Til underviseren: Om Kurt Trapedach

Kurt Trapedach blev født i Hillerød i 1943, og oplevede, som en af de få, at få kommerciel succes allerede imens han gik på Kunstakademiet i København. Det var en opmærksom lærer på Teknisk Skole, hvor Kurt gik imens han var i lære som maler, der opdagede at han malede billeder i sin fritid og hjalp ham ind på kunsternes efterårsudstilling og med det Kunstakademiet. Det var i efteråret 1962, og allerede få år efter solgte han sit første maleri til Statens Museum for Kunst.

I efterdønningerne af 1968'ers generationens studenteroprør, træder den page klippede mand med solbrillerne således ind på den københavnske kunstscene med et brag. Til tonerne af Rolling Stones og Bob Dylan arbejder Trapedach næsten manisk i sit atelier. I starten af 1970'erne slås takten an til en kunstnerisk produktion, hvor selvportrættet og skildringen af hans nærmeste bliver de mest centrale motiver. I løbet karrieren producerer Trapedach serier efter serier af værker, hvor motiverne gentages i hvad der føles som det uendelige. Trapedachs menneskeafbildning, hvad enten det rejser sig fra taktile oliemaling eller gips og voks, er placeret på lærredet eller i rummet en face, med blikket søgende efter beskueren. Elementer af sin maleriske teknik henter han hos kunsthistoriske sværvægttere som Rembrandt van Rijn og Caravaggio, hvor lyset afmålt doseres i oliemalerierne domineret af mørke toner, alt imens skulpturerne, de mange hyperrealistiske menneskeskikkelser, efterlader os med usikkerhed om hvad der er dødt og hvad der er levende. For iklædt hans eget aflagte tøj ser de livagtige ud, som om de optræder spredt rundt omkring i udstillingen. Men som du kommer til at opleve, er udstillingens kuratoriske greb – iscenesættelsen – med til at understrege stemningerne i værkerne, således at din grundstemning, allerede når du træder ind af døren i udstillingen, er sat.

Trapedach er en særlig karakter i sin samtid, hvor tabloidaviserne har svært ved at skelne skandalen og de dystre kunstværker fra hinanden. Forestillingen om kunstneren med de store armbevægelser; særligt i nattelivet, det depressive sind og de maniske gentagelser får næsten lige så meget spalteplads som Trapedach nyder kommerciel succes. Trapedach er en succes først herhjemme, og senere i resten af verden med New York som epicenter. Alt imens Trapedach i 60'erne og 70'erne iscenesætter sine værker i udstillinger med virkemidler som lyd og lys, iscenesættes han selv som det plagede kunstnergeni, der ender med at isolere sig i Baskerlandet omgivet af Pyrenæerne.

Til eleven: Om Kurt Trapedach

Kurt Trapedach blev født i Hillerød i 1943, og han uddannede sig som ung til maler. Det var en opmærksom lærer, der under Trapedachs uddannelse opdagede, at han at han også malede billeder i sin fritid. Han hjalp ham ind på Kunstnernes Efterårsudstilling i 1962 og dermed også ind på Kunstakademiet. Allerede få år efter solgte han sit første maleri til Statens Museum for Kunst.

I de tidlige år af sin karriere blev Trapedach kendt for sine selvbiografiske værker og en malestil inspireret af Rembrandt, hvor lyset afmålt doseres i oliemalerierne domineret af mørke farver. Trapedachs menneskeafbildning, hvad enten den rejser sig fra taktil oliemaling eller gips og voks, er placeret på lærredet eller i rummet en face, med blikket søgende efter beskueren.

Allerede i 1978 trak den sky Trapedach sig væk fra Danmark og slog sig ned i det franske Baskerland, hvor han helst arbejdede alene. Han havde svært ved at finde roen, og på trods af tre forliste ægteskaber, to depressioner og adskillige perioder med alkoholproblemer, brugte han kunsten som terapi. Med udgangspunkt i sig selv og sine egne psykologiske konflikter forsøger han at få hold på sine indre dæmoner. Trapedachs værker er fyldt med stærke følelser som ensomhed og melankoli.

Trapedach var en særlig karakter i sin samtid, hvor medierne havde svært ved at skelne skandalerne og de dystre kunstværker fra hinanden. En septemberdag i 2002 brændte hans atelier i et gammelt baghus på Østerbro ned, og det var kun en måned efter Trapedachs ejendom og atelier i Frankrig brændte ned til grunden. Værdier for millionbeløb, malerier og personlige ejendele blev ødelagt, og det satte varige spor hos kunstneren, der gik ned med en svær depression.

I 2013 døde Trapedach af et hjertestop, 70 år gammel og efterlod os en række fantastiske værker og en dragende historie.

Ideer til opgaver inden besøget på Kunsten

1) Diskussion

Hvad betyder selviscenesættelse? Sæt jer sammen i grupper på 2-3 personer og skab jeres egen definition af ordet.

Overvej undervejs, hvordan I selv bruger iscenesættelsen i jeres hverdag;

- Bruger i Facebook, Instagram eller Pinterest?
- Hvilke billeder har du sidst lagt op og hvad siger de om dig?
- Er de ærlige, eller forsøger de at vise det perfekte liv?
- Kan du se nogle følelser i billederne?

2) Øvelse

Vælg en bestemt stemning eller følelse og tegn den. Du må helt selv bestemme hvordan – men lad det være en hemmelighed hvilken stemning eller følelse du har valgt.

Kig på hinandens tegninger. Er det nemt at aflæse hvilken følelse, der er tegnet?

Ideer til opgaver på Kunsten

1) Gå en runde i udstillingen og lad dig indhulle i mørket uden at tale med nogen. Kig godt på billederne og mærk efter, hvordan din krop reagerer på rummet og værkerne.

2) Tænk og noter

- Hvordan er stemningen i de enkelte billeder?
- Genkender du nogle af de følelser, der er på spil?
- Hvordan er stemningen i udstillingen som helhed?
- Ville det gøre en forskel, hvis udstillingen i stedet havde været placeret i udstillingssalene på museets øverste etage?
- Kan du genkende nogle elementer fra din egen selviscenesættelse?

3) Gå sammen to og to og tal om hvad I skrevet ned – måske er i slet ikke enige?

4) Øvelse

Tag et billede med din mobiltelefon og rediger det, så du bliver iscenesat i tråd med Trampedachs farve- og motivverden.

Forestil dig at det billede du tager, skal passe ind i udstillingen.

Ideer til opgaver efter besøget på Kunsten

1) Se filmen "Manden på Bjerget" og tal om iscenesættelse af kunstneren.

2) Diskuter

- Hvad oplevede I om kunstneren i udstillingen?
- Hvilke iagttagelser har I noteret fra besøget i udstillingen?
- Hvordan iscenesatte I jer selv i øvelsen på museet?
- Kan der trækkes tråde fra jeres egen brug af sociale medier til iscenesættelsen af kunstneren i værkerne?
- Kender I andre der bruger samme greb i deres selvscenesættelser?

3) Opdag

Mange kunstnere arbejder med selvscenesættelsen i deres værker. Kig på Kristian von Hornsleths værk "Village Project Uganda" og Lilibeth Cuenca Rasmussens "Absolute Exotic" og se på, hvordan de på forskellig vis arbejder med selvscenesættelsen.

Kan du selv finde andre eksempler?